

IZVJEŠĆE O PROVOĐENJU NACIONALNOG PROGRAMA RANOG OTKRIVANJA RAKA DEBELOG CRIJEVA (od 1.veljače 2008. do 30 lipnja 2011.)

Zbog velike važnosti javnozdravstvenog problema pojavnosti karcinoma debelog crijeva, a u skladu sa svjetskim preporukama, i u Hrvatskoj se provodi Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva.

U Koprivničko-križevačkoj županiji program je krenuo u veljači 2008. godine. Programom su obuhvaćene osobe (žene i muškarci) od 50-74 godine starosti. Testove za pregled stolica na okultno krvarenje šalje osobama na kućne adrese Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije obrađuje stolice na okultno krvarenje. Sve osobe koje imaju krv u stolici obavještavaju se i upućuje ih se na daljnju obradu – kolonoskopiju. Kolonoskopija je pregled unutarnje stijenke (sluznice) organa donjeg dijela probavnog sustava, odnosno debelog crijeva.

Odaziv je u početku programa bio lošiji jer se radilo o osobama starije dobi, ali je kasniji odaziv bio nešto bolji jer su pozive počele dobivati i osobe mlađih dobnih skupina.

Tablica 1 : Izvješće o pristiglim i obrađenim uzorcima stolice veljača 2008. – 31. prosinac 2008. (1933., 1934., 1936., 1937. godište).

poslani testovi iz MZSS*	odaziv		uzorci stolice za testiranje				
			ukupno osoba	neispravno	obrađeno	pozitivni test na okultno krvarenje	
	broj osoba	%				broj osoba	%
4.547	907	19,9	907	9	898	57	6,3

*MZSS – Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Tablica 2 : Izvješće o sumnjivim nalazima i potvrđenim karcinomima debelog crijeva veljača 2008. – 31. prosinac 2008. (1933., 1934., 1936., 1937. godište).

broj osoba s pozitivnim stolicama na okultno krvarenje	obavljene kolonoskopije (broj osoba)	nalaz dobar	patološki nalaz	otkriveni rak
57	21	3	17	1

Tablica 3 : Izvješće o pristiglim i obrađenim uzorcima stolice 1. siječnja 2009. – 31. siječnja 2010. (1935., 1938., 1939., 1940.-1945. godište)

poslani testovi iz MZSS*	odaziv		uzorci stolice za testiranje				
			ukupno osoba	neispravno	obrađeno	pozitivni test na okultno krvarenje	
	broj osoba	%				broj osoba	%
11.169	2.301	20,6	2.301	29	2.272	140	6,16

*MZSS – Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Tablica 4 : Izvješće o sumnjivim nalazima i potvrđenim karcinomima debelog crijeva 1. siječnja 2009. – 31. siječnja 2010. (1935., 1938., 1939., 1940.-1945. godište)

broj osoba s pozitivnim stolicama na okultno krvarenje	obavljene kolonoskopije (broj osoba)	nalaz dobar	patološki nalaz	otkriveni rak
140	36	29	5	2

Tablica 5 : Izvješće o pristiglim i obrađenim uzorcima stolice 01. veljače 2010. – 31. prosinac 2010. (1952.,1953.,1954.,1955.,1956,1957. godišće)

poslani testovi iz MZSS	odaziv		uzorci stolice za testiranje				
			ukupno osoba	neispravno	obrađeno	pozitivni test na okultno krvarenje	
	broj osoba	%				broj osoba	%
9.051	1.733	19,1	1.733	6	1.727	141	8,16

Tablica 6 : Izvješće o sumnjivim nalazima i potvrđenim karcinomima debelog crijeva 01. veljače 2010. – 31. prosinac 2010. (1952.,1953.,1954.,1955.,1956,1957.godište)

broj osoba s pozitivnim stolicama na okultno krvarenje	obavljene kolonoskopije (broj osoba)	nalaz dobar	patološki nalaz	otkriveni rak
141	26	16	10	7

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je od svibnja do kraja 2010. godine poslalo testove za okultno krvarenje u stolici za 1952.- 1957. godišće.

Od 01.05.2010. – 31.12.2010.poslano je ukupno 9.051 koverti, a ZZJZ KKŽ je primio **1.733** testova na obradu (**19,14%**). Od toga broja 6 testova je bilo neispravno za analizu, te je broj obrađenih uzoraka 1.727.

Pozitivnih nalaza na okultno krvarenje je od 01.05.2010.- 31.12.2010. **141**. Svi pacijenti s pozitivnim nalazom testa su kontaktirani. 106 (75,17%) je odustalo od kolonoskopije, a 35 (24,82%) je pristalo na kolonoskopiju te su i naručeni. Obavljeno je **26 (74,28%)** kolonoskopija, a 9 pacijenata (25,71%) čeka termin (u siječnju 2011. g.).

Od ukupno **10 karcinoma** otkrivenih od početka Programa, **2 karcinoma (20%)** je otkriveno od svibnja 2010. godine.

U 2011. godini do ožujka su dolazile stolice na testiranje uglavnom pacijenata 1952. i 1953. godišta koji su testove dobili krajem 2010. godine. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u 2011. nije slalo testove na okultno krvarenje u stolici.

Od pristiglih 917 testova, obrađeno ih je 909. 32 pacijenta je bilo pozitivno na okultno krvarenje u stolici. Obavljena je 21 kolonoskopija, 15 pacijenata je imalo patološke promjene, od toga samo je **jedna bila karcinom**.

Tablica 7 : Izvješće o pristiglim i obrađenim uzorcima stolice 01. siječanj 2011. – 30. lipanj 2011.

poslani testovi iz MZSS	odaziv		uzorci stolice za testiranje				
			ukupno osoba	neispravno	obrađeno	pozitivni test na okultno krvarenje	
	broj osoba	%				broj osoba	%
0	917	100	917	8	909	32	3,52

Tablica 8 : Izvješće o sumnjivim nalazima i potvrđenim karcinomima debelog crijeva 01. siječanj 2011. – 30. lipanj 2011.

broj osoba s pozitivnim stolicama na okultno krvarenje	obavljene kolonoskopije (broj osoba)	nalaz dobar	patološki nalaz	otkriveni rak
32	21	9	15	1

S datumom 30. 06.2011. napravili smo i završno izvješće za našu Županiju.

Tablica 9 : Završno izvješće o pristiglim i obrađenim uzorcima stolice 01. veljače 2008. - 30. lipnja 2011. (od 1933. do 1945. i 1952. do 1957. godišta)

poslani testovi iz MZSS	odaziv		uzorci stolice za testiranje				
			ukupno osoba	neispravno	obrađeno	pozitivni test na okultno krvarenje	
	broj osoba	%				broj osoba	%
26.794	5.858	21,8	5.858	52	5.806	370	6,37

Tablica 10 : Završno izvješće o sumnjivim nalazima i potvrđenim karcinomima debelog crijeva 01.veljače 2008.-30.lipnja 2011. (od 1933. do 1945. i 1952. do 1957. godišta)

broj osoba s pozitivnim stolicama na okultno krvarenje	obavljene kolonoskopije (broj osoba)	nalaz dobar	patološki nalaz	otkriveni rak
370	104	57	47	11

Od početka Programa u Zavod za javno zdravstvo je pristiglo 5.858 testova na okultno krvarenje u stolici (21,8%). Od toga 52 su bila neispravna te ih je obrađeno 5.806. 307 pacijenata je bilo pozitivno na okultno krvarenje u stolici. Svi su oni kontaktirani i objašnjen im je daljnji postupak kolonoskopije. Od njih 370 na kolonoskopiju se odlučilo 104 pacijenta (28%). Od 104 učinjene kolonoskopije 57 pacijenata je imalo uredan nalaz, a 47 patološki. Svi patološki nalazi nisu značili odmah da su maligne promjene, većinom su bili benigne promjene crijeva. Od 47 patoloških nalaza, 11 je potvrđeno kao rak debelog crijeva (23%).

U siječnju 2012. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nastavlja sa Programom, ali koverta se neće više slati direktno iz Ministarstva, već će svaki Zavod za javno zdravstvo slati testove za svoju županiju na adrese građana obuhvaćenih Programom. Počinje se sa slanjem testova građanima 1951. godišta.

Kako je uzimanje stolice i testiranje na okultno krvarenje vrlo jednostavna metoda, apeliramo i nadalje na osobe koje će dobiti obavijest i poziv za testiranje da to i učine. Na vrijeme otkrivene promjene u crijevu su put za rano otkrivanje raka debelog crijeva što je i cilj ovog programa. Briga svakog pojedinca za svoje zdravlje je put u zdraviji način života.